

Урок 38. ВІДМІНЮВАННЯ ІМЕННИКІВ ЧОЛОВІЧОГО РОДУ — НАЗВ ІСТОТ У ДАВАЛЬНОМУ ТА МІСЦЕВОМУ ВІДМІНКАХ ОДНИНИ

Дата _____

Клас _____

Мета: ознайомити учнів з особливостями відмінювання іменників чоловічого роду в давальному та місцевому відмінках однини; формувати вміння й навички доцільно використовувати у мовленні знання про правопис цих іменників у давальному та місцевому відмінках; збагачувати словниковий запас школярів; виховувати любов до рідного слова.

Хід уроку

I. ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ МОМЕНТ

II. АКТУАЛІЗАЦІЯ ОПОРНИХ ЗНАНЬ

1. Перевірка домашнього завдання (вправа 137, с. 64)

Перевірка складених речень.

2. Гра «Сито»

— Випишіть іменники чоловічого роду на *-ар*, *-яр* у стовпчик та поставте їх у родовому й орудному відмінках однини.

Лаком і фарбою
Пахне маляр.
Глиною — муляр,
Замазкою — скляр.

Учитель, лікар чи геолог,
Письменник, слюсар чи кресляр —
Всі називають головною
Одну професію — школяр!

Взаємоперевірка робіт за орфографічним словником.

3. Каліграфічна хвилинка

— Запишіть каліграфічно.

І барвінком, і рутою,
і рястом квітчає

весна землю, мов дівчину,
в зеленому гаю.

— Підкресліть іменники в орудному відмінку однини.

— Випишіть слова, у яких звуків більше, ніж букв.

— Складіть до них звукові схеми.

III. ПОВІДОМЛЕННЯ ТЕМИ ТА МЕТИ УРОКУ

— Сьогодні на уроці ми розглянемо нову мовну закономірність, якою, на жаль, не всі вміють користуватися. Знання цієї закономірності робить наше мовлення різноманітнішим, милозвучнішим. А розглянемо ми відмінювання іменників чоловічого роду — назв істот у давальному та місцевому відмінках однини.

IV. СПРИЙМАННЯ Й УСВІДОМЛЕННЯ НОВОГО МАТЕРІАЛУ

1. Спостереження над мовним матеріалом (вправа 138, с. 64)

Розглядання таблиці

— На основі власних спостережень спробуйте з'ясувати, які закінчення мають іменники чоловічого роду — назв істот у давальному та місцевому відмінках однини.

2. Ознайомлення з правилом (с. 65)

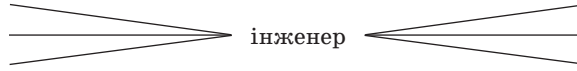
3. Первинне закріплення (вправа 139, с. 65)

- Читання слів «ланцюжком».
- Вибіркове списування за завданням підручника.

4. Словникова скарбничка

Інженер — спеціаліст із вищою технічною освітою. Слово запозичене з французької мови, утворене від латинського слова *ingenium* — здатність, винахідливість.

Інженер-механік. Інженер-електрик. Військовий інженер.
— Утворіть словосполучення.

(Розумний, грамотний, веселий, вимогливий, талановитий, ведучий, молодий, майбутній)

— Запишіть речення.

Мій тато працює інженером на заводі.

— Підкресліть головні і другорядні члени речення.

5. Фізкультхвилинка

VI. УЗАГАЛЬНЕННЯ Й СИСТЕМАТИЗАЦІЯ ОТРИМАНИХ ЗНАЙ

1. Виконання вправи 140 (с. 65)

- Ознайомлення з текстом, з'ясування значення невідомих слів.
- Списування другого абзацу з коментуванням.

2. Цікаво знати!

— Запишіть подані словосполучення у давальному відмінку однини.

Зразок: тренер Федір Михайлович — тренерові Федору Михайловичу, тренеру Федорові Михайловичу; брат Ігор — брату Ігореві або братові Ігорю.

Учитель Дмитро Григорович — ...

Добродій Іванюк — ...

Брат Роман — ...

Учень Петренко — ...

Поет Іван Франко — ...

Висновок. Якщо у мовленні збігаються два іменники чоловічого роду — назви істот у давальному та місцевому відмінках однини, їх слід уживати з різними закінченнями.

3. Гра «Редактор»

— Визначте групу іменників, що правильно вжиті у давальному відмінку однини.

а) Директором, другом, князем;

б) директореві, другу, князеві;

в) директорові, другові, князеві.

— Визначте групу іменників, що правильно вжиті у місцевому відмінку однини.

а) Хлопцем, каменем, батьком;

б) на хлопцеві, на каменю, на батьку;

в) на хлопцеві, на камені, на батькові.

VI. ПІДСУМОК УРОКУ

— Що вчилися робити на уроці?

— Які закінчення мають іменники чоловічого роду в давальному та місцевому відмінках однини?

— Під час виконання яких завдань у вас виникли труднощі?

— Як училися їх долати?

VII. ДОМАШНЄ ЗАВДАННЯ

Вправа 141 (с. 65).